

14e jaargang
nummer 9
oktober 1978

DAAD EN GEDACHTE

[Faint, illegible text, possibly bleed-through from the reverse side of the page]

**orgaan gewijd aan de problemen
van de zelfstandige arbeidersstrijd**

++++
+ Bij elke bijzondere handeling +
+ gaat het denken aan het doen +
+ vooraf. Bij het handelen van +
+ klassen of massa's blijkt de +
+ betekenis van het handelen +
+ pas achteraf. Hier gaat de +
+ daad vooraf aan het begrip. +

++++
+ Theo Maassen +
++++

DAAD EN GEDACHTE

ORGAAN GEWIJD AAN DE PROBLEMEN
VAN DE ZELFSTANDIGE ARBEIDERSSTRIJD

Geen vaste abonnementsprijs

De uitgave zal worden bekostigd uit *vrijwillige bijdragen*

Red. en adm.: Schouw 48-11, Lelystad

Postgiro 307695

GANGSTERS MOETEN DE ONONDERBROKEN PRODUKTIE VAN PEUGEOTS VERZEKEREN

Fabrieksspionage en het doen optreden van niemand en niets ontziende knokploegen vormden in de jaren '20 en '30 de middelen waarvan Amerikaanse autofabrieken als Ford en General Motors zich bedienden om hun arbeiders te intimideren. Precies dezelfde methoden worden heden ten dage onder andere aangewend door een grote autofabriek in Westeuropa. De onderneming die wij op het oog hebben is de n.v. Peugeot, gevestigd in de oostfranse industriestad Sochaux en met nevenvestigingen onder meer te Montbeliard en te St. Etienne. Sinds zij in het bezit kwam van praktisch alle aandelen van de n.v. Citroën is zij een van de grootste industriële ondernemingen in Frankrijk en in Westeuropa. Peugeot/Citroën bestrijkt 38% van de Franse automarkt, die voor 36% bestreken wordt door Renault. Door de overname van de Europese Chryslerfabrieken in Frankrijk, Spanje en Groot-Brittannië is Peugeot de zesde autoproducent van de wereld geworden. Het is bovendien een zeer winstgevende autoproducent. In 1976 maakte Peugeot/Citroën een winst van zowat f 680 miljoen en 't vorige jaar is de winst nog groter geweest. Volgens gegevens van de Financial Times van 11 augustus j.l. is de produktiviteit van de onderneming behoorlijk groot.

In Sochaux neemt Peugeot een positie in, die te vergelijken is met de positie van Fiat in Turijn of Philips in Eindhoven. De stad heeft ongeveer 130.000 inwoners. Daarvan zijn er 42.000 in dienst van Peugeot, die bovendien ter plaatse de gehele woningmarkt controleert, de grootste huiseigenaar is, een voetbalclub sponsort en vakantiekolonies ten behoeve van het personeel exploiteert. Van oudsher wordt deze onderneming op volstrekt paternalistische wijze gerund en ofschoon zij een n.v. is vertoont zij tot in het geringste detail het karakter van een familiebedrijf, dat al in 1885 werd gesticht.

In de meidagen van '68 stonden de Peugeot-arbeiders in de voorste gelederen van de strijd en was de stad Sochaux het toneel van verbitterde klassegevechten. Sindsdien is de onderneming niet meer door een grote staking getroffen, maar wel door een reeks van kleine, hetzij in deze, hetzij

in gene vestiging. In november 1969 werd er twee weken gestaakt door de verfspuiters in de moederfabriek te Sochaux. Doordat als gevolg van hun actie de gehele autoproduktie dreigde te worden lamgelegd moest de direktie toegeven. Maar het was deze strijd van 160 arbeiders die Peugeot het besluit deed vatten om via een daartoe speciaal aan te werven legertje van spionnen en stakingsbrekers dergelijke gebeurtenissen voortaan onmogelijk te maken.

In december 1969 zocht de heer Henri Destals, de personeelschef van Peugeot, kontakt met de heer Jean Michard, die verbonden was aan een klein bemiddelingsbureau voor arbeidskrachten, NOTA genaamd, en gevestigd in de Rue de Trevisse no. 4 te Parijs. Destals gaf aan Michard te verstaan dat Peugeot 120 man zocht die in 't diepste geheim moesten worden aangeworven, die bereid waren in de fabriek ieder soort van werk te doen, die tevens bereid waren om hun mede-arbeiders te bespionneren en daarover rapport uit te brengen en die bovendien nog bereid zouden zijn een verklaring te ondertekenen dat zij in geval van wat voor arbeidskonflikt dan ook zich onvoorwaardelijk ter beschikking van de direktie zouden stellen. In de fabriek zouden zij het normale loon van een geschoolde arbeider krijgen. Maar daar bovenop zouden zij nog eens, niet in hun loonzakje maar via NOTA, iedere maand nog 2000 francs ontvangen.

In januari 1970 werden de besprekingen voortgezet, ditmaal tussen de n.v. Peugeot en de twee direktoren van NOTA, de heren Michel Delfau en Philippe Delvincourt. De volgende dag reeds vertrok de eerste groep "huurlingen" naar Sochaux. Toen in minder dan geen tijd bleek, dat het bij dit alles om een "bloedlink zaakje" ging, stapte Delvincourt uit de boot. Hij wilde niet langer meedoen. Tegenover twee journalisten van het Franse blad "Le Canard Enchaîné" zou hij later verklaren, dat het hem allemaal teveel op Wildwest leek. "Wildwest".zo voegde hij eraan toe, "is leuk in de bioskoop, maar niet daarbuiten....." 1) Delfau richtte daarop een nieuw wervingsbureau op, dat werd gevestigd in de Parijse Rue de Rivoli. Hij kreeg al spoedig te horen, dat Peugeot nog veel meer "huurlingen" nodig had en ook, dat er aan deze huurlingen nog veel zwaarder eisen zouden worden gesteld. Om aan de vraag van Peugeot te kunnen voldoen zocht Delfau kontakt met die kringen, waar "huurlingen" in overvloed te vinden waren, dat wil zeggen met de organisaties van oud-strijders uit frankrijks koloniale oorlogen en met geheime, para-militaire genootschappen, waar het wemelde van gefrustreerde lieden met reaktionaire sympathieën en met een verleden dat vrijwel nooit brandschoon was. Veteranen uit de Algerijnse oorlog zoals de vroegere kolonel Albert Lenoir was een van de kontaktlieden. Een ander was een zekere Claude Peintre, die eveneens in Algerije had gevochten en die sindsdien met de justitie in aanraking was geweest wegens een in Algerije gepleegde moord, maar die nadat hij daarvoor al was gearresteerd naar Frankrijk wist te ontsnappen.

In Frankrijk werd Peintre de leider van een gangsterbende die zich "Delta 15" noemde. Op 7 oktober 1962 schreef het Franse dagblad "Le Monde" dat Peintre over de leden van die bende een ware terreur uitoefende en dat de politie hem als een hoogstgevaarlijk individu beschouwde. In Nice verwondde hij met een revolvershot een zekere Di Giovanni, een van de leden van de bende, die met haar wilde breken. Op 9 augustus 1962 pleegde Peintre in Nice een gewapende bankoverval. Hij zou de dood van verscheidene Algerijnen in Frankrijk op zijn geweten hebben.

Tot de plaatsen waar huurlingen voor Peugeot werden aangeworven be-

hoorde ook Marseille. Het bureau aldaar werd geleid door een zekere Jacques Prevost, die ook al een bekende van de politie was. Op 28 augustus 1962 had hij een aanslag op De Gaulle gepleegd. Hij werd daarvoor door een militaire rechtbank tot levenslang veroordeeld maar kwam vijf jaar later vrij tengevolge van een algemene amnestie.

Er werden ook nog spionnen aangesteld buiten de wervingsbureaus om. Maar alle activiteiten die op dit gebied werden ontplooid stonden tenslotte onder de opperste leiding van ex-generaal Charles-Valere Feuvrier, die zijn baan van opperbevelhebber der Franse Navo-strijdkrachten eraan had gegeven om directeur van de veiligheidspolitie te worden en die vervolgens als personeelsmanager in dienst trad van Peugeot.

De beide reeds genoemde journalisten hebben uit de mond van sommigen van de door Peugeot aangeworven huurlingen een reeks verklaringen opgetekend. Een van hen vertelde, dat hij het extra-geld dat hem via het werfbureau werd uitbetaald ontving in de vorm van een cheque van de Rothschildbank. Toen hij niet langer voor Peugeot wilde werken werd hem op het hart gebonden dat hij z'n mondje dicht moest houden en dat hij wel wist wat er gebeuren zou als hij dat niet deed. Een van de geïnterviewde huurlingen vertelde ook, dat zij zich in de Peugeotfabriek aan sabotage schuldig maakten opdat "linkse elementen" daarvan de schuld zouden krijgen. De huurlingen wilden op die manier hun onmisbaarheid bewijzen.

Nadat de huurlingen eenmaal in groten getale waren aangeworven kreeg ook de politie van Sochaux met ze te maken. Met hun komst steeg namelijk in deze stad vrijwel terstond de kriminaliteit. Op 3 mei 1971 pleegde de 26-jarige Claude Depoux samen met twee vrienden een overval op een supermarkt in het nabijgelegen Belfort. Tijdens zijn rechtszaak bleek niet alleen dat hij al vele malen voor misdrijven was veroordeeld, maar het bleek ook, dat hij een werknemer van Peugeot was, die 1200 francs per maand verdiende plus nog eens 2000 francs voor "vuil werk".... (Rechtbankverslag in de regionale krant "L'Est Républicain" van 20 mei 1971). Op 12 februari 1973 werd de 29-jarige Jean-Paul Thiers veroordeeld wegens een bankroof in de oostfranse stad Besançon. Het was zijn vierde veroordeling in 14 maanden tijd. Bij de rechtszaak bleek ook hij een personeelslid van Peugeot met dubbel salaris en met de taak "linkse elementen" te bespioneren (Rechtbankverslag in L'Est Républicain van 13 maart 1973).

Dit alles was nog maar het begin. Weldra kwam tijdens rechtszaken tegen wapen- en drugsmokkelaars, tegen bankrovers of de plegers van bomaanslagen herhaaldelijk vast te staan, dat zij tot de huurlingen van Peugeot behoorden. In een rapport, geschreven door een politie-officier, werd te verstaan gegeven, dat de huurlingen van Peugeot voor een groot deel uit het misdadigersmilieu afkomstig waren en vrijwel bij alle misdaden in de streek betrokken waren. Dat rapport werd bevestigd door de verklaring van een der betrokkenen zelf, die te kennen gaf dat de huurlingen zich minder met het bespioneren van de Peugeot-arbeiders bezig hielden dan wel met alle mogelijke soorten van kriminele activiteiten. "De maoïsten", zo zei deze zelfde getuige, "hadden niets van ons te vrezen. Wij lieten ze met rust. Iedereen heeft tenslotte het recht op eigen mening en onze ideeën kwamen eigenlijk meer met die van de maoïsten overeen dan met die van de bazen. Wij begonnen een macht op zichzelf te worden, waarmee de bazen rekening moesten houden....."

Niettemin bleek in een voorkomend geval, dat de bazen wel degelijk op de huurlingen konden rekenen. Dat gebeurde in 1973 in St. Etienne. Op 3

april was in de Peugeot-fabriek aldaar een staking uitgebroken. De arbeiders van de carrosserie-afdeling hadden een deel van het bedrijf bezet. De rechtbank gelastte de ontruiming, de plaatselijke prefect weigerde die order uit te voeren, omdat hij wist dat een ingrijpen van de politie de onrust aanzienlijk zou vergroten. Daarop kreeg generaal Feuvrier van Peugeot de opdracht een "speciale operatie" voor te bereiden. Groepen huurlingen werden van Sochaux naar St. Etienne gebracht. Met draadscharen ruimden zij de door de arbeiders aangebrachte versperringen op en vervolgens drongen ze des nachts de bezette fabriek binnen met ijzeren staven, fietskettingen en explosieven. In twee uur tijd dreven ze de verraste arbeiders naar buiten. Het was de bedoeling dat ze vervolgens als onderkruipers de produktie zouden overnemen. Maar daartoe bleken ze onbekwaam.

De plaatselijke kranten te St. Etienne beschreven het gebeurde als "een in militaire stijl uitgevoerde verrassingsaanval". Met het succes van die aanval had Peugeot van tevoren rekening gehouden. Werkwilligen hadden al een seintje gekregen, dat ze zich gereed moesten houden om de ochtend na de "speciale operatie" in de fabriek aan de slag te gaan. Doch toen die werkwilligen op het fabrieksterrein verschenen en daar aan het spoor der vernielingen zagen hoe de leden der knokploegen hadden huisgehouden, toen zij buiten de hekken de verdreven stakers aanschouwden, togetakeld in het ongelijke gevecht, toen weigerden zij met werken te beginnen.

Het nieuws van het nachtelijk gebeuren verspreidde zich als een lopend vuurtje door de stad. Uit solidariteit met de Peugeot-arbeiders werd ook in diverse andere fabrieken te St. Etienne de arbeid neergelegd. Buiten de Peugeot-fabriek verzamelde zich een groeiende menigte, die evenals een aantal kommentatoren van radio en pers schande sprak van wat er was voorgevallen. Gekonfronteerd met die kritiek zag Peugeot zich genoodzaakt zich te verdedigen. Het bedrijf liet een communiqué verschijnen waarin de huurlingen, dat wil zeggen de voor geen geweld terugschrikkende gangsters, "de beschermers der maatschappij" werden genoemd.

De politie van St. Etienne hield 37 van deze gangsters aan. Zij werden echter niet wegens geweldpleging gearresteerd. De politie noteerde enkel maar hun namen en liet ze tegen het einde van de middag vrij. Kort daarna dienden vijf stakers die door de knokploegen bij de nachtelijke aanval mishandeld waren een aanklacht tegen Peugeot in. Daarop werden de 37 wier namen genoteerd waren door de justitie verhoord. Maar tot een vervolging kwam het niet. Er waren juist nieuwe presidentsverkiezingen gehouden. Giscard d'Estaing had de gebruikelijke amnestie afgekondigd. De procureur-generaal te St. Etienne verklaarde dat een vervolging van de 37 geen enkele zin zou hebben, aangezien zij toch meteen onder de amnestie zouden vallen.

Sindsdien is het wat stiller geworden rond de huurlingen van Peugeot. Maar dat wil natuurlijk niet zeggen dat het bedrijf ze heeft afgedankt of dat andere bedrijven dan Peugeot, waar naar het getuigenis van een ex-huurling óók dit soort onderwereldfiguren in dienst zijn, er geen gebruik meer van zouden maken. In Frankrijk, zo blijkt uit de publikatie der twee genoemde journalisten, speelt zich in het bedrijfsleven achter de schermen méér af dan men in de tweede helft van de twintigste eeuw voor mogelijk zou hebben gehouden.

In h e t bedrijfsleven? Bij nadere beschouwing blijkt, dat de huurlingen vooral in een bepaald deel van 't bedrijfsleven een voorkomend verschijnsel vormen. Men moet ze zoeken in die bedrijven waar een sterke (19e-

eeuwse) familietraditie heerst, gelijk bij Peugeot; in die bedrijven waar, wederom net als bij Peugeot, géén sprake is van een modern-wetenschappelijk, maar van een p a t e r n a l i s t i s c h management; bij die min of meer kleinschalig beheerde ondernemingen voorts alwaar, gelijk ook aldoor het geval was zowel bij Peugeot als bij Citroën vóór beider fusie, de direkties een afkeer hebben van de vakbeweging omdat ze haar wezenlijke functie misverstaan.

In de Verenigde Staten opereerden gangsterachtige knok- en spionnageploegen in dienst van grote ondernemingen vooral in de jaren '20 en de eerste helft van de jaren '30. Ze verdwenen hoe langer hoe meer van het toneel nadat in de tweede helft van de dertiger jaren met de oprichting van het Committee for Industrial Organization de Amerikaanse vakbeweging nieuwe wegen had ingeslagen en ook de ongeschoolden georganiseerd raakten. Toen behoefde het Amerikaanse bedrijfsleven geen beroep meer op het schuim der natie te doen om de arbeiders onder controle en in toom te houden. De vakbeweging nam die taak over, of liever gezegd: begon die taak op een dusdanige schaal te vervullen dat speciale voor dit doel gevormde korpsen hoe langer hoe meer overbodig raakten.

Dat niet het gangsterdom (zoals Peugeot in het te St. Etienne uitgegeven communiqué beweerde) "de beschermer der kapitalistische samenleving" is doch de vakbeweging, dat is in Frankrijk wel tot vele, maar nog niet tot alle bedrijfsdirekties doorgedrongen. Een grote automobielproducente als Renault heeft niet het soort huurlingen in dienst waarvan Peugeot zich bedient. Bij Renault wordt de bedrijfsrust en de ongestoorde voortgang der produktie gegarandeerd door de vakbeweging, in het bijzonder door de met de C.P. sympathiserende CGT, welker leiders bij twee zeer belangrijke gebeurtenissen - de bedrijfsbezettingen van 1936 en 1968 - luide te kennen hebben gegeven, dat er aan dergelijke akties een einde moest komen. Maar wat het modern geleide Renault-bedrijf uit ervaring weet, dat heeft de ouderwetse familie Peugeot nog altijd niet begrepen.

-
- 1) De aan "Le Canard Enchaîné" verbonden journalisten waarvan hier sprake is, zijn de heren Brimo en Angeli, die naar het huurlingenlegertje van Peugeot en de praktijken daarvan een speciaal onderzoek hebben ingesteld. De uitkomsten daarvan hebben zij gepubliceerd in hun boek "Peugeot: une milice patronale". Milice patronale wil zoveel zeggen als de privé-militie van de patroon. Alle in ons opstel vermelde gegevens zijn ontleend aan een artikel in het in Engeland verschijnende "Motor Bulletin", dat uitgegeven wordt door de groep "Solidarity". De schrijvers van het bewuste artikel hebben zich op hun beurt op het boek van de beide franse journalisten gebaseerd.

=====

MEDEDELING

Wegens een tekort aan plaatsruimte moest helaas de verantwoording van de binnengekomen geldelijke bijdragen over het 3e kwartaal blijven overstaan tot het volgende nummer.

DE JONGSTE METAALSTAKING IN DUITSLAND

Op 20 maart van dit jaar kwam er een einde aan de staking van de typografen in de Duitse Bondsrepubliek (zie "Daad en Gedachte" van september j.l.). Voor 't eerst sedert vele dagen verschenen er weer kranten. Hun belangrijkste nieuws was, dat er op dat moment zowat 230.000 westduitse metaalbewerkers niet aan de slag waren, hetzij doordat zij in staking waren gegaan, hetzij doordat zij waren uitgesloten. De B.R.D. beleefde opnieuw een sociaal konflikt en de betekenis daarvan was nog veel groter dan die van de zojuist beëindigde staking in de drukkerijen of van die der havenstakingen die daaraan waren voorafgegaan.

Twee redenen zijn hiervoor aan te voeren: in de eerste plaats betrof het ditmaal een strijd in verreweg de allerbelangrijkste bedrijfstak, die als het ware de basis vormt van de westduitse economie en waarin in totaal 3,6 miljoen arbeiders werkzaam zijn. In de tweede plaats ging het om een staking in een sektor alwaar - net als in sommige andere westeuropese landen - de kollektieve kontrakten model staan voor de c.a.o.'s die op een wat later tijdstip in andere branches plegen te worden afgesloten.

De I.G. Metall, de westduitse metaalarbeidersbond, had de staking uitgeroepen omdat hij eenvoudig niet anders kon. De in Frankfurt am Main zetelende bestuurders wisten maar al te goed, dat ze zich niet tegen deze staking konden keren zonder aanzienlijk gezichtsverlies en zonder bovendien het risico te lopen van een omvangrijk ledenverlies. Nadat aan het begin van het jaar de havenarbeiders een loonsverhoging van 7% in de wacht hadden gesleept, kon de I.G. Metall-bureaucratie niet minder eisen. Om die reden hadden zij een door de ondernemers aangeboden loonsverhoging van 3,5% als onaanvaardbaar van de hand gewezen. Zij vroegen 8%. Aangezien de ondernemers dat van hun kant als onaanvaardbaar kwalificeerden en anderzijds de arbeiders zich strijdbaar opstelden en de organisatie onder druk plaatsten, zaten de bestuurders als het ware in de tang.

"Wij bereiden ons op een bikkelharde strijd voor" verklaarde de I.G.-Metall-bestuurder Gotschlich (geciteerd uit "Der Spiegel" van 13-3-'78). Maar dergelijke woorden gaven op geen stukken na de werkelijke stand van zaken weer. Ze hadden enkel maar de bedoeling de onderhandelingspartner te intimideren. Toen de onderhandelingen, die in Ludwigsburg werden gevoerd, mislukten, had de I.G. Metall geen enkele keus meer. Het uitroepen van de staking was het enige dat de vakbond overbleef.

Een metaalarbeider verklaarde tegenover een verslaggever van het dagblad "Die Welt": "Het is niet de I.G. Metall die de strijd heeft gewild, maar de ondernemers" ("Die Welt" van 23-3-'78). Dat de patroons het inderdaad op een konflikt hebben laten aankomen behoort tot de mogelijkheden. Zij hebben er wellicht op gespekuleerd, dat de gestegen werkloosheid wel een domper zou zetten op de strijdlust van de arbeiders. Dat de metaalvakbond geen konflikt wilde staat echter als een paal boven water vast. Wij hebben er al eerder op gewezen (men zie onze beschouwing over de typografenstaking), dat I.G. Metall-voorzitter Eugen Loderer bij het vastlopen van de onderhandelingen nadrukkelijk verklaarde dat zijn organisatie bereid was om op ieder moment naar de onderhandelingstafel terug te jeren. Wij voegen daar hier aan toe en wij wullen het hieronder nog nader aantonen, dat de I.G. Metall-bestuurders ook deden wat zij konden om de staking zoveel mogelijk beperkt te houden en dat zij haar ophieven zo-

dra zij daartoe maar de kans zagen.

De stakingen in de westduitse metaalindustrie begonnen op 15 maart, vijf dagen voor het einde van de typografenstaking. Zoals allen die zich als een soort "generale staf" beschouwen had de I.G. Metall een, wat zij noemde, "strategie" ontwikkeld. Deze hield in, dat volstrekt niet de hele metaalsektor werd lamgelegd. De I.G. Metall hield, zo heette het, zijn hoofdmacht "in reserve" nadat hij "met zorg het, tamelijk beperkte, slagveld had gekozen": de auto-industrie in de deelstaat Baden-Württemberg.

De auto-industrie in Baden-Württemberg - en elders in de B.R.D. - had tot aan het voorjaar van 1978 maar weinig of in het geheel niet te lijden gehad van de kenterende conjunctuur. In het voorafgaande jaar '77 waren er in West-Duitsland 4,1 miljoen auto's gefabriceerd en de omzet in deze bedrijfstak bedroeg circa 21 miljard D. Mark, wat een groei van 8% betekende. Dienovereenkomstig was het werkloosheidscijfer in het autocentrum Stuttgart lager dan het landelijk gemiddelde en wel 3% inplaats van 5,4%. Bovendien was er in de auto-industrie geen sprake van arbeidstijdverkortingen. Bijgevolg, zo redeneerden de vakbondsfunctionarissen, kunnen de bedrijven waarop zich de speerpuntacties richten (Daimler-Benz, producente van onder meer Mercedes, en soortgelijke fabrieken) onze eisen gemakkelijk inwilligen. Maar deze rekening klopte niet. Want in feite ging het niet enkel om de auto-industrie maar om de metaalnijverheid als zodanig en zelfs - omdat de daar tot stand komende c.a.o.'s als voorbeeld dienden - om heel de westduitse industrie. De onderhandelingsdelegatie van de I.G. Metall stond niet alleen oog in oog met de automobielbedrijven maar met het metaalwerkgeversverbond dat de nationale belangen van deze produktietak behartigde en min of meer de exponent was van heel de heersende klasse.

Dat alles wist de I.G. Metall zo goed als wie dan ook. De afgevaardigden van de ondernemers maakten er geen geheim van; de kranten schreven er openlijk over. Daaruit kan worden afgeleid, dat de zogenaamde "strategie" die de zogenaamde "generaals" van de I.G. Metall hadden ontwikkeld alleen maar een doekje voor het bloeden was. Zij diende ertoe hun werkelijke oogmerken te verbergen. De I.G. Metall wilde geen krachtige strijd, maar men gaf aan die onwil de schijn van een strategisch slimmigheidje.

In Rijnland-Westfalen, hét grote centrum van de westduitse metaalindustrie, hadden de arbeiders zich in grote meerderheid vóór staking uitgesproken. De I.G. Metall slaagde erin ze van aktie te weerhouden. Ze vormden, zo heette het, de reserve. Maar in het gevecht gaat het er om de reserve op het beslissende moment in het vuur te brengen. Daar echter waren "de generaals" van de I.G. Metall allerminst op uit. Zij beschouwden de stakingen in Baden-Württemberg niet als een voorpostengevecht dat zo spoedig mogelijk door een grote slag moet worden gevolgd. Zij leggen in Stuttgart en omgeving enkel maar wat indsutrieën plat om de schijn te wekken dat het hun ernst was. En inplaats van een beroep op hun hulp troepen te doen, haastten zij zich de onderhandelingen te heropenen.

In een aantal opzichten leek de metaalstaking op de typografenstaking:

1. Zij werd uitgeroepen door een vakbond die de druk van de leden onmogelijk kon weerstaan.
2. De ondernemers antwoordden met een uitsluiting op grote schaal.
3. Er waren - op zeer beperkte schaal en uiterst plaatselijk - ook initiatieven van onderop, die allerminst strookten met de tactiek van de vakbeweging. Bij Porsche bijvoorbeeld, bedrijf waarop de speerpuntacties van de I.G. Metall zich niet hadden gericht, ging het personeel spontaan

eigener beweging in staking uit solidariteit met hun kollega's in andere bedrijven.

4. De vakbond aksepteerde tenslotte een kompromis dat ver achterbleef bij de oorspronkelijke eisen en dat op een moment dat de strijdlust van de arbeiders nog allerminst was verflauwd.

Vergelijkt men de beide stakingen, die in de metaal en die in het drukkersvak, dan springt ook een aantal verschillen in het oog. Voor de typografen was van het begin tot het eind de instandhouding van hun arbeidsplaatsen de hoofdzaak. Voor de metaalarbeiders lag het anders. Daarom had de I.G. Metall toen de strijd zich aankondigde het accent dan ook anders gelegd. Tot op heden leidden technische verbeteringen in de westduitse metaalnijverheid niet onmiddellijk tot een grootscheeps verlies van arbeidsplaatsen. Overal waar nieuwe machines een bepaald soort menselijke arbeid uitschakelden en dus overbodig maakten werden de desbetreffende arbeiders elders in de fabrieken met een andere taak belast. Dat betekende echter meestentijds wel dat zij, als gevolg van een andere werkclassifikatie, in een andere, veelal lagere, loonschaal vielen. De I.G. Metall verlangde derhalve vóór alles een aanzienlijke loonsverhoging (in het bijzonder met het oog op de laagste loongroepen) en pas in de tweede plaats de garantie, dat een verandering van werkzaamheden voor de betrokkenen niet tot een vermindering van inkomsten zou leiden.

Vocht de typografenbond, of scheen hij althans te vechten voor het behoud van een uitstervend beroep, de I.G. Metall ontplooidde zijn activiteiten in een sektor waar de werkloosheid een veel ondergeschikter rol speelde. In tegenstelling tot zijn kollega-bestuurders van de typografenbond verklaarde Franz Steinkühler, distriktsbestuurder van de I.G. Metall in Baden-Württemberg: "De rationalisatie kunnen we toch niet tegenhouden". Het was onder meer die uitspraak die een blad als "Die Welt" er toe bracht tenslotte te verklaren (en niet zonder huichelachtigheid natuurlijk) dat de I.G. Metall de belangen der werklozen had verwaarloosd en er alleen op uit was geweest om voor de werkenden de gevolgen der rationalisatie zoveel mogelijk te verzachten langs financiële weg ("Die Welt" van 4-4-'78) 1).

In werkelijkheid had de I.G. Metall i e d e r s belangen veronachtzaamd en was hij alleen maar bedacht geweest op zijn eigen belang. De arbeiders moesten zich daar rekenschap van geven zodra de staking was begonnen. Zeker, er waren na twee weken zowat 100.000 stakers en daarnaast nog eens 150.000 uitgeslotenen; zeker de bond had de actie uitgebreid naar Beieren, alwaar in de automobielfabriek van BMW en de vliegtuigfabriek van Messerschmitt eveneens de arbeid werd neergelegd. Het viel evenmin te ontkennen, dat de stakingen hun weerslag hadden voor andere metaalbedrijven

-
- 1) Dat wij de opmerking van "Die Welt" huichelachtig noemen heeft drie redenen. Ten eerste dringt dit typisch burgerlijke orgaan bij voortduring op rationalisatie aan, zonder zich daarbij om het verlies van arbeidsplaatsen te bekommeren. Ten tweede heeft men de kolommen van "Die Welt" slechts aandachtig te lezen om te konstateren, dat het blad zich over de werkloosheid vooral ongerust maakt vanwege de steeds grotere hoogte van de sociale uitkeringen. Ten derde is "Die Welt" niet zozeer met het lot van de werklozen begaan dan wel betreurt het dat werklozen nu eenmaal niets bijdragen tot het meerwaardevormingsproces.

in heel de Bondsrepubliek. Maar de arbeiders begrepen maar al te goed dat er tegenover de kolossale macht van 't ondernemerdom een zo groot mogelijke kracht diende te worden ontwikkeld en dat voor dat doel de 1 miljoen metaalbewerkers in Rijnland-Westfalen bij de strijd dienden te worden betrokken. Zij drongen er bij hun leiders, bij hun zogenaamde leiders liever gezegd, op aan, dat er ook in Rijnland-Westfalen zou worden gestaakt. Maar inplaats van te wijken voor die aandrang van de leden pleitte Steinkühler voor een hervatting van de onderhandelingen. Hij deed dat al toen de staking nog niets eens een volle week had geduurd.

In Stuutgart zette men zich ditmaal weer aan de groene tafel. Twee weken lang werd er touwgetrokken. Al die tijd legde Steinkühler het accent opeens heel anders dan hij het tevoren had gedaan. Hij sprak vrijwel uitsluitend over de garantie voor het behoud van hetzelfde loon bij ander soort werk. Slechts één dag werd er over de loonsverhoging gepraat. Daarover werden de onderhandelaars het spoedig eens. Nog tijdens de afgebroken onderhandelingen in Ludwigsburg hadden de ondernemers zich bereid getoond om 4,6% te geven inplaats van de 3,5% waaraan ze aanvankelijk vasthielden. In Stuttgart kwam er tenslotte als kompromis 5% uit de bus plus de gevraagde garanties voor wat betreft de financiële gevolgen van werkverandering.

Steinkühler noemde dat bij elkaar "een enorm sukses, dat slechts kon worden verkregen door middel van de strijd van de arbeiders" ("Die Welt" van 4-4-'78). De arbeiders dachten daar anders over en bleken woedend. Volgens een verslag dat wij aantreffen in "Die Welt" van 6 april 1978 werd Steinkühler overstelpt met kritiek en hoon. "Vier weken staken om slechts 0,4% meer binnen te halen dan waartoe de ondernemers al bereid waren, dat pikken we niet", zo riepen de boze arbeiders "hun" bestuurder toe. Andere arbeiders drongen gezamenlijk een vergadering van de loonkommissie binnen om uiting te geven aan hun verontwaardiging. Voor de bedrijven werden door de arbeiders spandoeken ontplooid met teksten waaruit duidelijk bleek, dat de arbeiders de door Steinkühler zo langdurig bepleite garanties als van veel minder betekenis beschouwden dan een substantiële loonsverhoging. De I.G. Metall moest al zijn kaderleden inschakelen om de woede der arbeiders te doen bedaren. Zij slaagden daar slechts met grote moeite in. Het duurde nog een volle week eer de arbeid werd hervat.

Voor "Die Welt" was dat aanleiding om "de zwakte" van de vakbondsleiding te signaleren ("Die Welt" van 4-4-'78). Het waren vrijwel precies dezelfde woorden die het weekblad "Der Spiegel" had gebruikt naar aanleiding van het optreden der noordduitse havenarbeiders in januari. De konklusie ligt voor de hand. Wat door beide bladen "de zwakte der vakbewegingsleiding" wordt genoemd, is niets anders dan het symptoom van een zekere druk van onderop, waaraan de vakbeweging, wil zij haar taak kunnen vervullen, niet zonder meer weerstand bieden kan. Hoe waar het ook moge zijn, dat de arbeiders lang niet altijd gereed staan hun eigen boontjes te doppen, ja daar veelal eerst toe overgaan wanneer zij er toe worden genoodzaakt, met de m o g e l i j k h e i d ervan moet de vakbeweging, meer dan welke andere maatschappelijke instelling, terdege rekening houden; de vrees dat deze mogelijkheid ook werkelijkheid zal worden beheerst haar daden in sterke mate. Beter dan de burgerlijke critici die haar "zwakheid" verwijten be-seft de vakbeweging, dat zij zich s c h i j n b a a r strijdvaardig op moet stellen wil zij haar functie in de kapitalistische maatschappij naar behoren kunnen vervullen, dat zij behoedzaam moet manoeuvreren teneinde haar greep op de arbeiders niet te verliezen. Dat vormt niet slechts de

Verklaring voor het feit dat de metaalstaking in Baden-Württemberg werd uitgeroepen, het vormt tevens de verklaring voor de wijze waarop zij is geëindigd.

=====

Boekbespreking

DE ANDERE ARBEIDERSBEWEGING IN DE U.S.A.

Wij hebben er dikwijls op gewezen, dat zelfstandig optredende arbeiders telkens weer nieuwe strijdmethoden ontwikkelen, die een antwoord vormen op bepaalde maatregelen van de kant van het kapitaal en ontstaan uit bepaalde situaties zoals die in de praktijk in de bedrijven worden aange troffen. Uiteraard blijft het ondernemersdom niet in gebreke om van zijn kant op dergelijke nieuwe strijdvormen te reageren. Dat dwingt dan de arbeiders wederom tot andere strijdvormen, waarop dan de ondernemers weer een antwoord moeten zien te vinden. Dat is een gang van zaken die al zo oud is als het kapitalisme zelf en die in niet geringe mate de ontwikkeling zowel van het kapitalisme als van de arbeidersstrijd heeft bepaald. Alle technische vernieuwing bijvoorbeeld die sedert de industriële revolutie van de 19e eeuw tot stand is gekomen kan in het licht van het bovenstaande worden verklaard. Voor wat betreft het Amerikaanse kapitalisme is dat bijzonder helder en overtuigend aangetoond door de Duitse schrijfster *Gisela Bock* in een boekje dat ongeveer twee jaar geleden bij Trikont-Verlag in München is verschenen, maar dat wij door omstandigheden eerst kortgeleden onder ogen hebben gekregen. Diegenen onder onze lezers die de Duitse taal machtig zijn kunnen wij het warm aanbevelen.

Het bewuste boekje heet "*Die andere Arbeiterbewegung in den USA 1909-1922*". De ondertitel, "*Die I.W.W., The Industrial Workers of the World*". wekt de indruk dat men met een beknopte geschiedenis van de zo beroemde *Wobblies* 1) heeft te doen. Dat is echter maar ten dele waar. Op grond van zijn inhoud kan het werkje veeleer een beknopte geschiedenis van de kapitalistische ontwikkeling in de Verenigde Staten worden genoemd. Als zodanig bevat het een waarlijk fantastische beschrijving van de wijze waarop het bedrijfsleven aldaar zich telkens en telkens weer aan de akties van de arbeidersklasse heeft weten aan te passen.

De schrijfster laat zien dat alle technische vernieuwing in de U.S.A. tot stand gekomen is als een regelrechte reactie op het verzet van de werkenden tegen hun uitbuiting. Zij schildert de door *Taylor* uitgevonden "wetenschappelijke bedrijfsvoering" als een wapen van de bezitters tegen de bezitlozen. Zij zegt ergens: "Men zou een komplette geschiedenis te boek kunnen stellen van alle uitvindingen die sedert 1830 speciaal werden gedaan om de spontane weerstand van de arbeiders te breken." Zij geeft daarvan diverse voorbeelden. Vanzelfsprekend ontkent *Gisela Bock* volstrekt

---

Wobblies is de populaire naam waarmee de leden van de IWW in de Verenigde Staten in de volksmond plegen te worden aangeduid.

niet, dat Taylor's omwenteling der produktiemethoden gericht was op een verlaging van de kosten. Maar hij was tegelijkertijd ook op iets anders uit en Gisela Bock bewijst dat aan de hand van een aantal karakteristieke uitspraken van Taylor zelf.

Toen het Amerikaanse kapitalisme nog in de kinderschoenen stond konden de geschoolde arbeiders zekere voordelen trekken uit hun geschooldheid en hun vakbekwaamheid. De arbeiders wisten veel beter dan de bazen en de opzichters hoeveel tijd er met een bepaald karwei gemoeid was. Zij gebruikten die kennis om hun eigen tempo te regelen, dat wil zeggen om het zo kalm mogelijk aan te doen. De mogelijkheid daartoe was hun gegeven doordat overal het systeem van het *tijdloon* werd toegepast. Het is Taylor geweest die hun die mogelijkheid heeft ontnomen. Reeds in zijn allereerste publicaties beklagde hij zich erover dat "de arbeiders de lijn trokken". Om daar een eind aan te maken beval hij niet alleen de invoering van het *stukloon* aan, maar pleitte hij ook voor een wetenschappelijke analyse der produktie. Hij betoogde, dat die moest worden opgesplitst in een grote hoeveelheid van stuk voor stuk zeer simpele verrichtingen, zó simpel dat de duur ervan door de chronometer zou kunnen worden vastgesteld. In één woord: Taylor was er op uit de arbeiders hun technische kennis en vaardigheid te ontnemen en die kennis in handen van de managers te leggen. Wanneer dat eenmaal geschied zou zijn zouden de arbeiders niet langer in staat zijn hun vakken- nis ten nadele van de patroons aan te wenden.

Gisela Bock vertelt in welk een omvangrijke mate de methoden van ingenieur Taylor zowel de Amerikaanse samenleving als de structuur van de Amerikaanse arbeidersklasse hebben veranderd. De bevoorrechte positie die de geschoolde arbeiders aanvankelijk bezaten hield op te bestaan; het aantal ongeschoolde arbeiders nam toe. Dat had tot gevolg dat er een geheel nieuw proletariaat ontstond, dat weldra nieuwe strijdmethoden ontwikkelde. En dat herhaalde zich verscheidene keren. De ongeschoolde arbeiders braken het monopolie der geschoolden, een monopolie waarop hún vorm van verzet was gebaseerd. Korte tijd vormden de ongeschoolden een willoos en machteloos slachtoffer van de uitbuiting. Dan hadden zij zich aan de nieuwe proletarische situatie weten aan te passen, ontdekten zij wegen om zich te weer te stellen en dan stond het ondernemersdom opnieuw voor het probleem dat het die nieuwe vorm van verzet moest zien te breken.

Dat gebeurde dan door middel van nieuwe uitvindingen, die het bijvoorbeeld mogelijk maakten om vrouwen en kinderen tewerk te stellen. Niet zodra begonnen ook deze vrouwen en kinderen voor hun materiële belangen te strijden of de officiële maatschappij riep huichelachtig dat de plaats van de vrouw het gezin was. Er werden wederom technische vernieuwingen ingevoerd - de lopende band met name - en nu werden inplaats van de vrouwelijke ongeschoolden weer mannelijke ongeschoolden, in het bijzonder zwarte arbeidskrachten, aangetrokken. Enzovoorts, enzovoorts.

Gisela Bock vertelt in haar boekje, waarvan wij de inhoud uiteraard slechts zeer terloops kunnen weergeven, nog veel meer. Zij behandelt het begin van de Amerikaanse vakbeweging en in het bijzonder de *American Federation of Labor* (AFL) van *Samuel Gompers*. De eerste vakbonden, zo zet zij uiteen, waren van meet af aan organisaties van geschoolde arbeiders. Dat feit verklaart waarom deze bonden zich terstond hevig verzetten tegen het gebruik van ongeschoolden en waarom zij later halsstarrig weigerden deze ongeschoolden als lid toe te laten. Het verklaart óók, zegt Gisela Bock, terecht menen wij, hoe of het komt, dat deze vakbonden zich specialiseer-

den in en beperkten tot één bepaalde vorm van "aktie", te weten: de aan ingewikkelde spelregels gebonden onderhandeling, die de sociale vrede verzekeren moest en die uitsluitend gevoerd diende te worden door de zogenaamde "vertegenwoordigers" van een aparte sociale groep (de geschoolden) niet-tegenstaande het feit dat deze groep hoe langer hoe meer aan maatschappelijke betekenis verloor.

Dit alles wil niet zeggen, dat wij het volledig met Gisela Bock eens zijn. Onze verschillen met haar treden aan de dag zodra zij over de I.W.W. komt te spreken. Haar schildering van de historie van deze organisatie is informatief. Maar zij kent aan de I.W.W. een betekenis toe die wij betwisten. Natuurlijk heeft zij volkomen gelijk, dat de manier waarop het Amerikaanse kapitalisme telkens een antwoord weet te vinden op het verzet van de arbeiders onvermijdelijk tot nieuwe vormen van organisatie en tot nieuwe vormen van strijd moet voeren. Maar wij delen haar opvatting niet, dat de I.W.W. deze nieuwe organisatievorm en deze nieuwe strijdmethoden vertegenwoordigt.

Vanzelfsprekend ontkennen wij niet dat de AFL zich tegen de IWW keerde omdat deze traditionele vakbeweging der geschoolden het optreden van de Wobblies als radikaal beschouwde en als een bedreiging voelde. Het kan al evenmin worden ontkend dat de IWW de "ene grote vakbond" die zij verklaarde na te streven, zelf als het radikale alternatief voor de ouderwetse vakbeweging beschouwde. Maar wat de AFL of de IWW zelf veronderstelde is voor ons geen maatstaf. Waar het op aankomt is, wat of de IWW werkelijk was. En naar onze mening overschat Gisela Bock haar betekenis.

Die mening van ons baseren wij op de ervaringen van de jaren '30. In die periode namelijk ontstond, wat *werkelijk* een alternatief voor de ouderwetse vakbeweging bleek te zijn: het CIO, dat de ongeschoolden organiseerde. In de behoefte van een dergelijke organisatie werd voorzien op een manier waarvan de IWW nimmer had gedroomd en er werd in voorzien zonder dat de IWW er aan te pas kwam.

In het verleden - vóór de eerste wereldoorlog - had de IWW een belangrijke bijdrage tot de organisatie der ongeschoolden geleverd. Na de eerste wereldoorlog echter kwam zij daar nauwelijks nog aan te pas. Zij verloor iedere betekenis zodra zich de ontwikkelingen begonnen af te tekenen die in de jaren '30 tot het oprichten van het CIO leidden.

Het CIO was een organisatievorm die volledig beantwoordde aan de kapitalistische behoeften van het ogenblik. Vooruitziende ondernemers waren ingenomen met het optreden van dat CIO omdat met het organiseren van die delen der arbeidersklasse die tot op dat tijdstip niet georganiseerd waren een stap werd gezet in de richting van een duurzamer sociale vrede, die de AFL wel wilde, maar niet langer meer kón garanderen. Tengevolge van de oprichting van het CIO raakte de oude tegenstelling tussen de AFL en de IWW op de achtergrond. Inplaats daarvan openbaarde zich een nieuwe tegenstelling, die tussen de gemoderniseerde en aan de kapitalistische behoeften aangepaste vakbeweging enerzijds, de zelfstandig strijdende, "wilde" akties ondernemende arbeiders anderzijds.

De I.W.W. nu kon noch bij de gemoderniseerde vakbeweging, noch bij de autonome arbeidersakties op ook maar enigerlei wijze aansluiting vinden. Bij het CIO niet, omdat haar zogenaamde "radikale" ideologie daarvoor een beletsel vormde, bij de zelfstandige arbeidersstrijd niet doordat haar organisatie-opvattingen haar daarbij in de weg stonden. De IWW had weliswaar gedurende heel haar bestaan over "zelfstandige arbeidersstrijd" gepraat,

maar hetgeen zij daaronder verstond was in feite niets anders dan een radikale vorm van *vakbeweging*. In de praktijk nu bleek er voor die radikale vorm van vakbeweging geen plaats te zijn. De vakbeweging valt niet te radikaliseren en de zelfstandige arbeidersstrijd kan niet in het korset van de een of andere vakbewegingsstructuur worden geregen. De radikale vakbeweging zoals de IWW die zag als de strijdster voor een andere vorm van samenleving, was een illusie, een droom.

Aan de oprechtheid van het IWW-streven behoeft niet te worden getwijfeld. Met de klassenstrijd zoals de Amerikaanse arbeiders die jarenlang voerden voelde de IWW zich werkelijk verbonden, van enige samenwerking met het kapitaal, zoals men die bij de AFL aantrof, was bij de IWW geen sprake. Maar hoe eerlijker en oprechter de IWW voor haar idealen en denkbeelden in het krijt trad, hoe krachtiger zij vasthield aan haar radikalisme, hoe vijandiger zij zich tegenover het Amerikaanse kapitalisme opstelde, des te zekerder ging zij haar noodlot tegemoet. De *werkelijke* strijd tegen kapitalisme en loonarbeid kan slechts gevoerd worden door de arbeiders zelf met strijdmethoden en organisatievormen die veel verder reiken en op een heel ander niveau liggen dan die van de IWW.

Een dergelijke zienswijze is allerm minst die van Gisela Bock. Zij is de opvatting toegedaan lijkt ons, dat de IWW de "nieuwe", de "andere" arbeidersbeweging van morgen worden kan. Wij houden dat voor een dwaling. Maar voor de vele interessante - en voor Europese lezers soms weinig toegankelijke - gegevens die zij in haar boekje aandraagt, zijn wij haar dankbaar. Het door haar verschaft materiaal heeft er niet weinig toe bijgedragen dat wij in onze zienswijze omtrent de IWW versterkt zijn. Overal waar zij de kapitalistische ontwikkeling in de U.S.A. als achtergrond schetst leest men haar uiteenzettingen met grote aandacht en sterk geboeid.

=====

BEZETTING ZUS OF BEZETTING ZO?

Een aantal weken geleden schreef het dagblad "Het Vrije Volk" over de bezetting van de Koninklijke Nederlandse Grofsmederij in Zoeterwoude het afgelopen voorjaar. Het betrof een - overigens mislukte - actie teneinde sluiting te voorkomen. Welbeschouwd ging het krantenstukje waarop we hier doelen niet zozeer over de bezetting zelf, dan wel over het boekje "Het Grof Schandaal" dat op 31 augustus j.l. is verschenen. De schrijver van het artikeltje zegt, dat uit het bewuste geschrift "duidelijk wordt dat een bezetting als deze alleen kan slagen als de plaatselijke vakbondsbestuurders er volledig achter staan en er hun volle kracht tegenaan gooien." Hij schrijft eveneens, dat "in het boek nog duidelijker is te lezen, dat een bezetting wordt gemaakt door de werknemers zelf....." Hij besluit zijn stukje met een citaat uit een toespraak die Industriebond-voorzitter Arie Groenevelt ter gelegenheid van de presentatie van het boekje heeft gehouden. "Omdat", aldus Groenevelt, "het behoud van werk de komende jaren alsmaar centraler zal komen te staan in de behartiging van de belangen van de werknemers, zal de bedrijfsbezetting, inplaats van de werkstaking, tot het voornaamste strijdmiddel van de vakbeweging uitgroeien." Deze woorden van

Groenevelt plus de hierboven weergegeven opmerkingen van de "Vrije Volk"-redakteur, hebben bij ons niet weinig vragen doen rijzen.

Ten eerste: wat bedoelt Arie Groenevelt precies als hij verklaart dat de bedrijfsbezetting het voornaamste strijdmiddel van de vakbeweging zal worden? Bedoelt hij dan een bedrijfsbezetting zoals bij de Enka, die - gelijk een vooraanstaand en bij die bezetting nauw betrokken vakbewegingsfunktionaris heeft verklaard - ondernomen werd om te voorkomen dat er een bezetting door de arbeiders zélf zou plaats vinden? Of bedoelt Groenevelt een bezetting zoals die van de USFA in Helmond, die door de Industriebond NVV *niet* werd gesteund en die achter de rug van de bezetster om door de Industriebond NKV werd opgeheven op hetzelfde moment dat deze bond er "steun" aan verleende?

Ten tweede: wat is de reden dat Groenevelt, die na de Enka-bezetting te kennen gaf, dat men nu niet moest denken, dat de vakbeweging alsmaar naar het wapen van de bedrijfsbezetting zou grijpen, thans eensklaps een totaal ander geluid laat horen? Is het soms omdat de huidige situatie hem doet vrezen dat er bezettingen van onderop zullen komen als de vakbeweging de touwtjes niet in handen heeft?

Ten derde: wat bedoelt de "Vrije Volk"-redakteur precies wanneer hij konstateert dat een bezetting gemaakt wordt door de arbeiders zelf? Heeft hij zich rekenschap ervan gegeven, dat er héél wat bedrijfsbezettingen die door de arbeiders zélf werden gemaakt, door de vakbeweging werden gekraakt? Of heeft hij zo maar klakkeloos een kreet neergeschreven? Is hem, uit de keiharde praktijk het verschil duidelijk tussen een bezetting door de arbeiders zélf, d.w.z. van onderop, en een bezetting die door de vakbeweging wordt georganiseerd?

Ten vierde: als dat verschil aan de bewuste journalist duidelijk is, wat moet men dan denken van zijn uitspraak, dat een bezetting slechts kan slagen als de vakbondsbestuurders er volledig achter staan? Is het hem dan niet bekend, dat er bezettingen zijn geweest waar de vakbeweging beweerde achter te staan, die allerm minst geslaagd zijn en dat de geslaagde bezettingen veelal juist zonder steun van de vakbeweging tot stand kwamen?

Ten vijfde: herinneren zowel de "Vrije Volk"-redakteur als Arie Groenevelt zich nog dat zeer onlangs de voedingsbond van het NVV een einde aan de bezetting van het KSH-bedrijf in Brabant wilde maken, maar bakzeil moest halen toen de arbeiders geen krimp gaven?

Wij hebben sterk de indruk, dat de journalist er geen flauwe notie van heeft, wat in het jongste verleden de rol van de vakbeweging bij bedrijfsbezettingen is geweest. Arie Groenevelt weet dat natuurlijk wel. Hij weet wellicht óók nog wel, hoe haastig zijn bond een stakingsparool moest intrekken toen rechters - in Amsterdam en in Haarlem - zo'n staking voor onrechtmatig verklaarden. Gelooft Groenevelt, vragen wij daarom tenslotte, dat deze rechters of, om er maar een te noemen, hun Utrechtse kollega, in het geval van bedrijfsbezettingen opeens anders zullen oordelen? Is Groenevelt niet met ons van mening dat alsdan opnieuw zal blijken dat wél de arbeiders zélf zich een dergelijk soort van actie kunnen veroorloven maar de vakbeweging niet?

De ene bedrijfsbezetting is de andere niet. Dat leert de ervaring. Artikel-tjes of uitspraken over bedrijfsbezetting zouden, menen wij, aan duidelijkheid winnen wanneer ze met die ervaring eens rekening zouden houden

=====